

Päiväys 29.1.2022
Versio 2
Laatija Åsa Björk
Hyväks Stefan Anderson
yjä

NJURTRANSPLANTATION

Donatorns vävnadstyp och blodgrupp förs in i ett datorsystem, och jämförs med den information som finns om alla njursjuka som finns på transplantationslistan. Datorn söker fram de patienter som passar ihop med donatorn, och transplantationskirurgen bestämmer med hjälp av patienternas korstest vem njuren passar bäst åt.

När Du får ett samtal om att det väntar en njure på Dej:

- Berätta om Du har snuva, flunssa eller annan infection.
- **ÄT** eller drick **INGET!**

Du kommer alltid via ditt eget centralsjukhus, där läkaren kommer att utvärdera Ditt hälsotillstånd, om Du är i opererbart skick. Läkaren skriver en epikris, uppdaterar Din medicinlista och utvärderar diabetikerns eventuella insulinbehov. Man tar också en lungröntgen och en hjärtfilm (EKG).

Om Du är i hemodialys, behöver Du vanligtvis en tre timmars dialys före transplantationen. Detta sker nästan alltid på din egen dialysavdelning.

Ta med:

- glasögon, hörapparat eller annat hjälpmedel du behöver dagligen.
- Tandborste, borste/kam, tofflor m.m
- Bok, handarbete eller annat att fördriva tiden med när formen börjar bli bättre men Du ännu inte slipper hem.
- telefon
- Ta INTE med stora summor pengar, smycken eller värdeföremål.

Medicinerna som ska förhindra avstötning av din nya njure kan orsaka sådana svullnader att tajta kläder är obekväma att resa hem i. En vecka efter operationen får de mesta börja röra sig utomhus, så kläder för detta kan vara bra att ta med, särskilt viktigt är bekväma skor.

Päiväys 29.1.2022
Versio 2
Laatija Åsa Björk
Hyväks Stefan Anderson
yjä

I HELSINGFORS:

När Du anländer till Kirurgiska sjukhuset händer följande:

- kirurgen undersöker Dej
- anestesiläkaren träffar Dej och ordinerar premedicinering
- laboratorieskötaren tar blodprov
- Du får din första immunosuppressiva läkemedelsdos

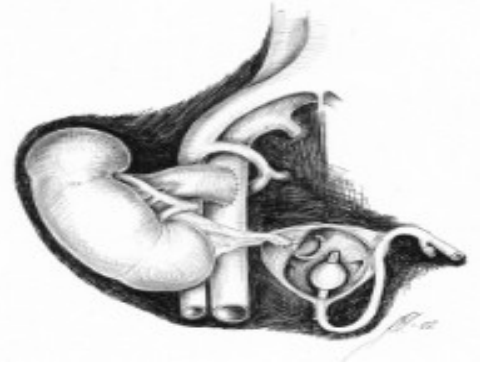
OPERATIONEN:

Njurtransplantation sker under narkos. Dina egna njurar rörs oftast inte, utan den nya njuren placeras på buksidan strax ovanför den ena ljumsken. Operationen tar 3-4 h. Många patienter behöver dialys en tid efter operationen, tills den nya njuren börjar fungera ordentligt.

För Din kropp är transplantatet främmande vävnad som immunsystemet försöker stöta bort. På grund av detta är immunosuppressiv medicinering nödvändig efter transplantationen. Så länge som den nya njuren fungerar är medicinen ett måste.

En eventuell bortstötning sker oftast under de första månaderna, men det kan också ske åratals efter en lyckad transplantation. **Symptom** på bortstötning är: allmänt illamående, feber, minskad urinmängd och viktökning. En akut avstötning kan ofta skötas med effektiv medicinering som snabbt blir insatt, men vid en kronisk avstötning förstörs njuren gradvis och dialysvård blir tillslut nödvändig. Om man vill kan man återigen bli satt på väntelistan för en ny njure.

Päiväys 29.1.2022
Versio 2
Laatija Åsa Björk
Hyväks Stefan Anderson
yjä

EFTER NJURTRANSPLANTATIONEN

Du har:

- iv-kanyl – vätska intravenöst.
- urinkateter. Urinproduktionen följs med var tredje timme.
- passerad mat i två dagar, sen får Du börja äta vanlig, lättsmält mat.
- Eventuell vätskebegränsning beroende på om Din vikt stiger eller sjunker.

Blodprov tas för att följa med njurfunktionen, och man gör även ultraljud av njuren. Om Kreatinin-värdet stiger tar man ett finnålsprov av njuren för att försäkra sig om att allt är som det ska.

Dagen efter operationen ska Du stiga upp och röra på Dig. Efter ungefär en vecka kan Du börja röra dig utomhus. Det finns motionscykel på avdelningen, och trappgång rekommenderas.

För det mesta krävs 1-3 veckors vistelse i Helsingfors, och efteråt flyttas Du till Ditt eget centralsjukhus. På grund av den ökade infektionsrisken får Du fort åka hem.

I början krävs det täta kontroller på njurpolikliniken med tillhörande laboratorieprov. I senare skede går Du hos nefrologen åtminstone 2 ggr/år så länge njuren fungerar.

IMMUNOSUPPRESSION =dämpa immunförsvaret med läkemedel.

- Måste tas regelbundet, varje dag samma tid. I början är dosen stor, men efter ett par månader börjar man minska i. Då kommer också biverkningarna att avta.
- Kan orsaka: förhöjt blodtryck, diabetes, psykiska besvär, ökad matlust, darrhänthet, höjning av kolesterolnivån, ökad behåring, sömnsvårigheter, förändrat utseende.

Päiväys 29.1.2022
Versio 2
Laatija Åsa Björk
Hyväks Stefan Anderson
yjä

TRANSPLANTATION OCH INFEKTION

- Infektionsrisken är stor i början, din motståndskraft är nedsatt: undvik folksamlingar, sjuka människor, dammiga ställen där det kan finnas mögel, simhallar m.m. Rör inte i djurs utsöndring, låt inte Katter eller hundar slicka dej, undvik att städa källare eller skjul, och gör inget jordbruks-eller trädgårdsarbete. Handhygien är mycket viktig
- Det är mycket vanligt att en del insjuknar i CMV-infektioner (Cytomegalovirus=herpesfamilj), som förebyggande vård ges en Valcyte-kur i ett par månader. Detta förhindrar också herpes och bältros. För att undvika lunginflammation ges antingen medicin som inhalation (på sjukhuset) en gång i månaden under sex månaders tid eller i tablettform.
- Vanligt är också svamp- och urinvägsinfektioner, dessa biter en vanlig antibiotikakur på.
- På grund av ovan nämnda orsaker rekommenderas kondom under det första året efter transplantation.
- Nya husdjur rekommenderas inte under det första året som transplanterad. Förbjudna husdjur är fåglar, reptiler och gnagare. Du får inte städa akvariet, kattsandlådan får inte vara i köket och husdjur får inte sova i din säng.

Päiväys 29.1.2022
Versio 2
Laatija Åsa Björk
Hyväks Stefan Anderson
yjä

OBSERVERA:

- Undvik att solbada, eftersom huden nu är så känslig. Kom ihåg solskydd! Tumörer och hudförändringar kan fort uppstå - > dessa ska genast visas åt läkare.
- Eftersom vikten oftast stiger pga cortisondoserna, är det viktigt att hålla koll på vad Du äter. De vanliga kostrekommendationerna gäller, beroende på njurfunktionen kan nya rekommendationer ges. Dock kan man minnas att grape och stjärnfrukt (=carambola) påverkar läkemedelskoncentrationen.
- Du har nu en större risk att insjukna i magsår, och även gikt är nu vanligare.
- Motion är en viktig del av återhämtningsprocessen, men i början ska man undvika tennis, badminton och innebandy eftersom risken för akillesinflammation är stor.
- Alkohol ska användas med måtta. Kom ihåg att avstöttningsmedicinerna Du äter ger levern mycket att jobba med; stora mängder alkohol orsakar därför snabbare skada.
- Ät inga naturpreparat utan att konsultera din läkare.
- Vissa mediciner (Burana, Ketorin) kan försämra blodcirkulationen i njurarna och ska därför undvikas.
- Om hälsotillståndet tillåter kan Du återgå till jobbet inom tre månader.
- Vissa av de immunosuppressiva medicinerna ökar risken för karies. Regelbunden kontroll hos tandläkare är att rekommendera. Kom ihåg att berätta åt din tandläkare att du är transplanterad.
- Om du önskar att bli gravid, bör du ändå vänta cirka ett år innan du försöker. Detta bör också diskuteras med läkare före.
- Om du vill resa utomland en längre tid, bör du vänta ett par år. Vaccinationer som innehåller levande virus är inte tillåtna i detta skede.

Päiväys 29.1.2022
Versio 2
Laatija Åsa Björk
Hyväksyjä Stefan Anderson

